

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

DANSK KANCELLIHERALDIK GENNEM 450 ÅR

*Udstilling i anledning af den 14. internationale kongres
for de genealogiske og heraldiske videnskaber*

RIGSARKIVET 1980

At føre våben opfattes gerne som udtryk for selvhævdelse, og ikke uden grund. Uradelen brugte selvtagne skjoldemærker. Men våbenføring er også tegn på loyalitet eller afhængighed. Magthavernes trang til at regulere samskudsforholdene gav sig allerede i senmiddelalderen udslag i formel tildeling af våben til folk, man værdsatte eller forventede tillid af. Ligesom overdragelse af rettigheder efterhånden udtryktes skriftligt, blev også våbenet givet i brevform i takt med udviklingen af den administrative praksis. Våbener brugtes oprindeligt på ganske håndgribelig måde, og heraldikkens grafiske regler afspejler dens egentlige formål: at være et let opfatteligt visuelt kendetegn. Et våbenskjold var en virkelig kamprequisit, men efterhånden mistede det sin militære funktion, og komplicerede sammensætninger af felter, brugen af mere end én hjelm og graduerede kroner og hjelme kom til at præge heraldikken. Våbenet blev et billedligt udtryk for rettigheder, slægtsfølelse, ambition – og genstand for bureaukratisk procedure.

Både fysiske og juridiske personer fik tildelt våben på formel skriftlig måde. De ældste eksempler herpå i Danmark er fra Erik af Pommerns tid og omfatter adelsbreve, der giver den adlede skjold og hjelm, og et våbenbrev for Malmø. Udstillingen koncentrerer sig om våbentildelinger til individer. Adels- og våbenbreve ekspederedes af kongens kancelli. Umiddelbart er der ikke noget der tyder på, at den heroldsorganisation, der efter udenlandsk mønster oprettedes af Christian I (1448-81) og bestod indtil reformationen, har haft med denne særlige form for brevudstedelse at gøre. Det har uden tvivl fra begyndelsen påhvilet modtageren at bære våbenets indmaling i patentet. Udfærdigelser af adels- og våbenbreve var, ligeså længe fænomenet eksisterede, principielt forbundet med gebyrer. Vor kendskab til de ældste skriftligt foretagne våbentildelinger skyldes hovedsagelig, at der tilfældigt er bevaret originaludfærdigelser. Udviklingen af en fast registreringspraksis i kancelliet i 1500-tallet bevirker, at man derefter i brevøgerne kan finde adelsbrevenes tekst og herunder også en blasonering (beskrivelse) af våbenet. Med Christian V (1670-99) anlagdes i Danske Kancelli særlige kopibøger for hhv. grevelige, friherrelige og adelige patenter, hvori teksten i de respektive breve indførtes tilligemed en farvelagt gengivelse af våbenet. Enkelte våbener findes indført i de på samme tid anlagte lensbøger. Den sagsbehandlende instans i kancelliet var indtil enevældens slutning lenskontoret. Derefter førtes de nævnte kopibøger videre en tid i Justitsministeriet.

Motiverne for statsmagten til at adle og tildele våben var mange. De ældste af de fremlagte adelsbreve er udstedt til personer, der som »undervasaller« var afhængige af en anden adelsmand og derfor adledes med dennes våben eller en brisure (differentiering) heraf. Adlingen af en række borgmestre og rådmænd i 1400-tallet og beg. af 1500-tallet er vidnesbyrd om kongernes forhold til byerne og opkræverne af Øresundstolden. I middelalderen brugte adelen sjældent faste slægtsnavne. Hvis ikke slægterne med tiden tog et navn – hvad Frederik I påbød i 1526 – dannede adelsgenealogerne senere et ud fra våbenmærket (talende våben). Under adelsvælden 1536-1660, hvor den gamle adel udgjorde en principielt lukket korporation, forekommer kun få formelle adlinger. De tager derimod et vældigt opsving med enevælden, hvor kongerne brugte nobilitering som led i den sociale politik. Indførelsen af greve- og friherreværdigheder i 1671 giver stødet til en udvikling af differentierede rangattributter og virker fremmende på brugen af våbener med mange felter. Undertiden konstrueredes nye prangende slægtsnavne med relation til våbenet. Som følge af adelsbegrebets udvidelse i 1679, hvorved personer i rangen blev adelige, fik en række selvbevidste statstjenere våbenbreve af kongen.

Det forekom, at adling blev brugt som belønning for fortjenester, men eksemplerne er forbausende få. De fleste standsophøjelser skete efter ansøgning fra de pågældende selv og i adskillige tilfælde mod betaling. Især godsejere var interesserede i at erhverve adelskab, fordi dette var en betingelse for varigt at kunne drage nytte af hovedgårdsprivilegierne. Kandidaterne kom selv med forslag til våben, der næsten altid godtoges kritikløst af kancelliet og opnåede kgl. approbation. Økonomi spillede også i andre tilfælde en rolle, som når statens kreditorer fik adeligt våbenskjold, og adelsværdigheder og heraldik brugtes som udenrigspolitisk middel.

Kongernes officielle elskerinder og naturlige børn fik adelig status, og der fastsattes våbener for dem med brisurer af kongevåbenet i form af felter med løver, hjerter og Dannebrogskors. Dannebrog forekommer også som hjelmtegn ligesom den kongelige løve, der tillige fungerer som skjoldholder sammen med kongehusets »badge«, elefanten. Disse og andre elementer fra rigsvåbenet træffes endvidere som nådestegn i våbener, som kongen gav andre af sine undersåtter og en række udlændinge.

Naturalisation, der før indfødsretsloven 1776 udelukkende var et adelsretligt begreb, førte kun sjældent til fastsættelse af våben i Danmark. De naturaliserede adelsmænd fortsatte med at føre deres udenlandske våbener.

Der var prestige i at høre til adelen (men våbenføring i sig selv var ikke eksklusivt knyttet til nobilitet), og ambitionen gik for nogles vedkommende så vidt, at de bad om at få et påstået gammelt adelskab anerkendt ved patent. Nogen grundig bevisførelse synes kancelliet ikke at have forlangt i den forbindelse, og resultatet var, at nogle af enevældens forfængelige embedsmænd fik officiel tilladelse til at føre ældre våbenmærker. I den periode, hvor adelskab indebar betydelige materielle og politiske forrettigheder, adskiller adelspatenterne sig i det ydre kun ved våbentegningen fra andre udfærdigelser på pergament. I løbet af enevælden svulmer brevformlerne op, og pergamentet bliver prægtigt udsmykket. Da adelsrettighederne i 1800-tallet var svundet ind til et minimum, havde adelsbrevene udviklet sig til fornemt indbundne bind.

Når len og stamhuse ved ægteskab eller arv agnatisk set overgik til en ny slægt, gav det anledning til ændringer i våbenet ved, at den nye besidders våbenmærke kombineredes med den oprindelige besidderfamilies. Sådanne navne-, titel- og våbenændringer, der foretoges endnu lidt ind i 1900-tallet, var en følge af bestemmelser i greve- og friherreprivilegierne eller erektionsbrevene og bevirkede, at visse slægtsvåbener vedblivende var forbundet med besiddelserne. I nogle tilfælde var denne feudale tankegang så indgroet, at nye lensoprettere optog våbener, de ikke var arvtagere til, men som tidligere havde været knyttet til den pågældende ejendom. Efter enevældens afskaffelse har adling kun fundet sted undtagelsesvis, og de fideikommissarisk begrundede våbenjusteringer ophørte med lens afløsningen.

Ved valget af udstillingsmateriale er der lagt vægt på at præsentere eksempler på våbentildelinger til udlændinge, foruden at der gives typiske prøver på indenlandske nådesbevisninger. Den forklarende tekst indledes i hvert enkelt tilfælde med dato og årstal for den brevudstedelse, som det udstillede har relation til. De navne og titler, der blev resultatet heraf, følger umiddelbart efter. Enkelte arkivalier er velvilligst lånt til udstillingen af Sorø Akademis Bibliotek og Landsarkivet for Sjælland. Det øvrige materiale hører hjemme i Rigsarkivet og anføres med signatur.

Nils G. Bartholdy

*Kat. nr. 4
Torben Jepsen (Ål), 1459*

1. 8/3 1433. Poul Mattissøn. Han blev adlet på begæring af Iver Jensen (Dyre) med ret til – som hans »undervassal« – at føre samme våben som denne.

Ny kron. række 3135.

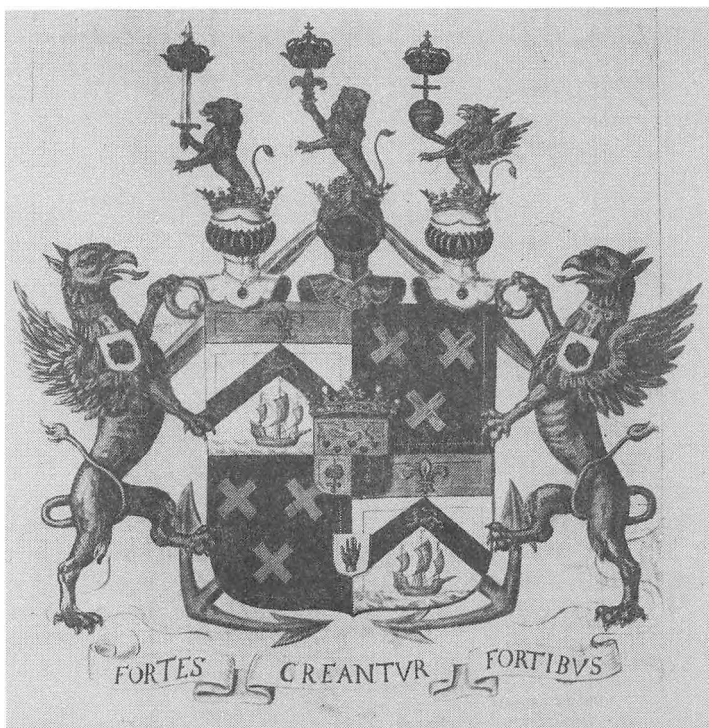
2. 11/8 1433. Niels Nielsen Harbo. Han blev adlet på begæring af Erik Nielsen (Gyldenstjerne) med en brisure af dennes våben.
Ny kron. række 3148.
3. 18/8 1444. Hans Mule (1387-1466-), borgmester i Odense.
Adelsdiplomer.
4. 3/6 1459. Torben Jepsen (Ål), borgmester i Ribe.
Adelsdiplomer.
5. 23/6 1476. Peder Hansen (Lilliefeld)(død ca. 1492), borgmester og tolder i Helsingør, hvor slægten, der var besvogret med Rosenvinge-familien, havde stor indflydelse.
Adelsdiplomer.
6. 3/1 1488. Jes Thomsen til Kollund i Sønderjylland. Patentet er et våbenbrev udstedt til en bondeslægt og er det eneste kendte i sin art. Våbenet konfirmeredes 1647, 1648, 1670, 1699, 1731, 1747, 1767 og 1818.
Adelsdiplomer.
7. 14/6 1503. Niels Tormodsen (Skak), rådmand i Tønsberg i Norge. Han var gift med en dame af slægten Skak.
Adelsdiplomer.
8. 31/7 1505. Mogens Jensen (Rosenvinge)(død 1528), foged på Bergenhus, senere rådmand og borgmester i Helsingør.
Adelsdiplomer.
9. 13/4 1527. Poppe Boginck, herredsfoged.
Adelsdiplomer.
10. 31/5 1571. Mikkel Pedersen Gønge (død 1587 el. 88), høvedsmand i den nordiske syvårskrig. Han stammede fra Gønge herred i Skåne og havde en overgang været i tjeneste hos den svenske konge Gustav Vasa.
Adelsdiplomer.
11. 4/9 1669. Poul von Klingenberg (1615-90), generalpostmester. Han blev under svenskekrigene en af kronens store kreditorer og førte ved flere lejligheder diplomatiske forhandlinger med hollænderne.
Adelsdiplomer.

12. 11/2 1679. Kgl. betjentes konfirmation og forbedring på deres privilegier, hvorved adelsbegrebet også kom til at omfatte rangspersoner. De fik ret til at føre en skråtstillet adelig turnerhjelme med fire bøjler. På grundlag af disse bestemmelser udfærdigedes i de følgende år en række våbenbreve. Indførelse i Christian Vs protokol over adelige patentter.

Danske Kancelli A 102!

13. 20/3 1679. Bolle Luxdorph (1643-98) og søskende. Han var bl.a. ordenssekretær, hvilket elefanhovedet i 1. og 4. felt hentyder til. Det fremlagte eksemplar af våbenbrevet er en bekræftet kopi dat. 13/2 1680.

Adelsdiplomer.

Kat. nr. 14

Cornelis Martin Tromp greve af Sölvesborg, 1676

14. 30/12 1676. Cornelis Martin Tromp greve af Sölvesborg (1629-91), hollandsk generaladmiral. Grevskabet Sölvesborg i Skåne (som Corfits Ulfeldt i sin tid havde fået af den svenske konge) fik Tromp midt under den skånske krig, for at han kunne blive interesseret i Danmarks generhvervelse af Skåne-landene, hvilket dog ikke stemte overens med hollændernes Øresundspolitik. Grevskabets våben, med en brisure af det danske våben som nådestegn, ses i hjerteskjoldet. Våbenet indeholder i øvrigt felter, der skyldes franske og engelske våbenforbedringer. Det lille skjold med den røde hånd og den midterste hjelm angiver Tromps engelske baronetværdighed. De to andre hjelme og kronerne er danske grevelige attributter. Roserne på skjoldholderne er firbladede svarende til en almindelig tendens i dansk heraldik på denne og i den følgende tid. Indførsel i Christian Vs grevelige patenter.
Danske Kancelli A 100.
15. 15/6 1679. Thomas Kingo (1634-1703), biskop, salmedigter. Han fik ligesom Bolle Luxdorph våbenbrev som følge af de adelige rettigheder, der var knyttet til hans ranggivende charge.
Adelsdiplomer.
16. 31/12 1683. Charles Roulin, advokat ved parlamentet i Paris og sekretær hos den franske gesandt i Danmark. Våbenbrev.
Adelsdiplomer.
17. 2/3 1709. Alessandro Molino, venetiansk generalkaptajn. Våbenbrevet har forbindelse med Frederik IVs Italiensrejse. Til slægtsvåbenet er føjet hjerteskjoldet med elefanten som dansk nådestegn. Indførsel i Frederik IVs adelige patenter.
Danske Kancelli A 104.
18. 14/11 1710. Francesco di Ratta (og hans brorsønner og disses mor) markgreve af Mandal. Han var senator i Bologna. Til slægtens våben er føjet en bort med løver som dansk nådestegn. På skjoldet ses den særlige danske markiskrone. Indførsel i Frederik IVs grevelige patenter.
Danske Kancelli A 102^a.
19. 4/11 1750. Antonio Maria Zanetti (og hans farbror), forstander for San Marco-biblioteket i Venezia. F.L. Norden havde efter sin hjemkomst fra Ægypten henledt kongens opmærksomhed på Zanetti'erne. 1745 dedicerede de et værk med kobberstik af antikke statuer til Christian VI, der lovede at nobilitere dem. De sendte senere paten-

tet tilbage med den motivering, at de ikke var tjent med anden nobilitering end den, kejseren havde givet deres farfar 1661. Stamtavle og våben, bilag i sagen.

Danske Kancelli A 123 nr. 24.

20. 17/10 1818. Nicoló Conrad (venetiansk) greve af Lunzi. Han naturaliseredes som dansk adel og gjorde gældende, at kronen på våbenet var den, hans familie havde brugt, siden hans oldefar var blevet venetiansk greve. Brev til kancelliet 22/9 1818, approberet våbentegning 17/10 1818, bilag i sagen.

Danske Kancelli A 128 nr. 19.

21. 8/5 1733. Joachim Beck-Friis (1684-1741), svensk oberstløjtnant, der havde tiltrådt besiddelsen af stamhuset Hevringholm og derfor skulle føre skaktavl-Friis'ernes våben, hvilket bevilgedes ved et patent. Indførsel i Christian VI's adelige patenter.

Danske Kancelli A 107.

22. 6/3 1747. Ludvig baron Holberg (1684-1754), professor, dramatiker. Baroniseringen skete i forbindelse med, at hans godser erigeredes til et friherkskab, der efter hans død skulle tilfalde Sorø Akademi. Før sin ophøjelse brugte Holberg et bjerg som våbenmærke. Indførsel i Frederik Vs friherrelige lensbog. Våbentegning af Jacob Fosie. Bag på tegningen er skrevet: »Dette vaaben beder ieg allerunderdanigst mig at blive forundt. L. Holberg«.

Danske Kancelli A 130, 1h.

Sorø Akademis Bibliotek.

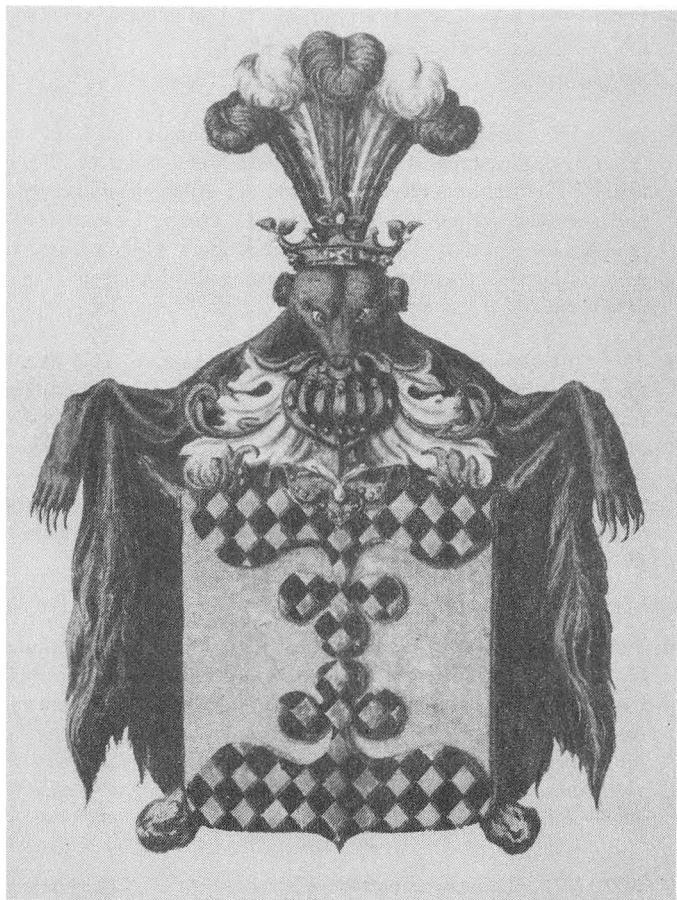
23. 7/3 1757. Werner baron Rosenkrantz til Villestrup (1700-77), amtmand. Rosenkrantz-våbenet i hjerteskjoldet er lagt på et kvadreret skjold, 1. og 4. felt Sehested (baronens hustru) og 2. og 3. felt de Roklenge (baronens mor). Approberet våbentegning 28/1 1757 »men ikkun med 2de Helme«, bilag i sagen.

Danske Kancelli A 123 nr. 2.

24. 4/5 1759. Henrik Stampe (1713-89), generalprokurør. Han fik adelsfornyelsespatent med de gamle Stampe'rs våben som hjerteskjold. Kancelliet godtog ukritisk hans påstand om at nedstamme fra den adelige slægt Stampe. Våbentegning, bilag i sagen.

Danske Kancelli A 123 nr. 51.

25. 4/9 1747. Terkel Klevenfeldt (1710-77), kancelliembedsmand, genealog. Ved sin originale billedidé er våbenet bemærkelsesværdigt for

*Kat. nr. 25
Terkel Klevenfeldts egen våbentegning, 1747*

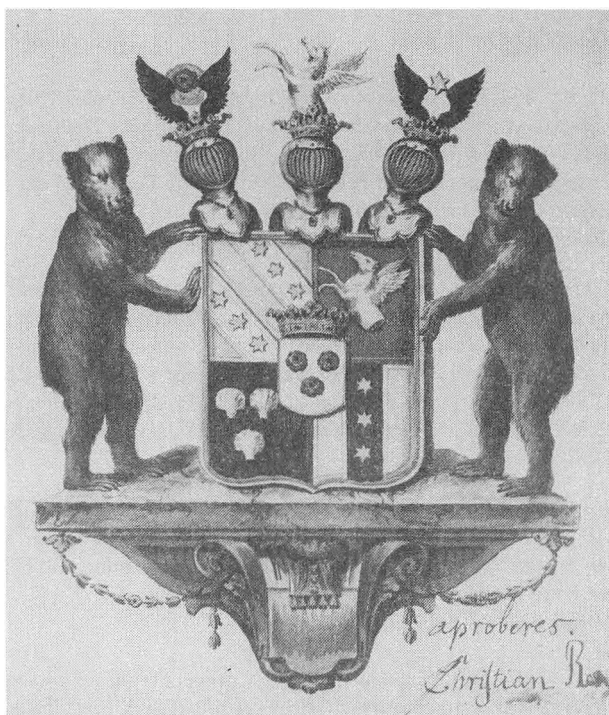
1700-tallet. Indførelse i Frederik Vs adelige patenter. Hans egen tegning viser, hvordan han selv havde tænkt sig bjørnefiguren bag skjoldet. Nedenunder har han tilføjet en syrlig bemærkning om de heraldiske kundskaber i lenskontoret.

Danske Kancelli A 110.

Klevenfeldts våbentegninger nr. 111.

26. 31/10 1755. Johannes (1689-1769) og Carl de Wilster (1698-1776), hhv. polsk-sachsisk general og dansk oberst.
Adelsdiplomer.
27. 16/4 1762. Heinrich Carl baron Schimmelmann af Lindenberg (1724-82), storkøbmand og indflydelsesrig finansrådgiver. Blev greve 28/4 1779. Han købte Lindenberg, der erigeredes til baroni, senere grevskab. Skjoldet er inspireret af det våben, der var ført af Sophie Amalie baronesse Lindenov af Lindenberg. Hjelmtegnene hentyder til handel og industri. Våbentegning, bilag i sagen.
Danske Kancelli A 123 nr. 4.
28. 28/6 1765. Andreas von Botner (død 1784), kaptajn. Han fik adelsfornyelsespatent med den begrundelse, at han »... skal nedstamme fra en gammel Norsk Adelig Familie af samme Navn, som ved vanskelige Omstændigheder og Tidens Længde skal være geraaden i Forglemmelse«. Attesteret tegning af 16 våbener på en tavle i en kirke i Aggershus stift, 5/3 1764, bilag i sagen. Våbenet kom til at bestå af elementer fra de med 1-4 mærkede våbener i øverste række.
Danske Kancelli A 123 nr. 71.
29. 3/6 1768. Caspar greve von Saldern (1710-86), russisk geheimeråd, diplomat. Han indtog en nøgleposition i forhandlingerne mellem Danmark og Rusland om mageskiftet af Oldenburg og Delmenhorst med det gottorpske Holsten. De sammenslyngede C'er hentyder muligvis til Christian VII. Rosen stammer fra den uradelige slægt von Salderns våben. Indførsel i Christian VII's grevelige patenter.
Danske Kancelli A 111.
30. 30/9 1771. Johann Friedrich greve Struensee (1737-72), geheimekabinetssekretær. I en kabinetsordre underskrevet af Struensee 9/9 1771, bilag i sagen, gav denne besked om, at hans og Enevold Brandts diplomer skal udfærdiges gratis. Segl og seglsnor er forsættigt fjernet fra grevepatentet, og omkring våbenet er indføjet en omstændelig notits om, at patentet er kasseret ved dom af 27/4 1772. Dagen efter blev grevevåbenet, malet på en træplade, sønderslået af bøddelen før Struensees henrettelse.
Adelsdiplomer.
Danske Kancelli A 124 nr. 5.
31. 7/7 1773. Marcus Gerhard baron Rosencrone til Rosendal i Norge (1738-1811), diplomat. Roserne i hjerteskjoldet stammer fra våbenet

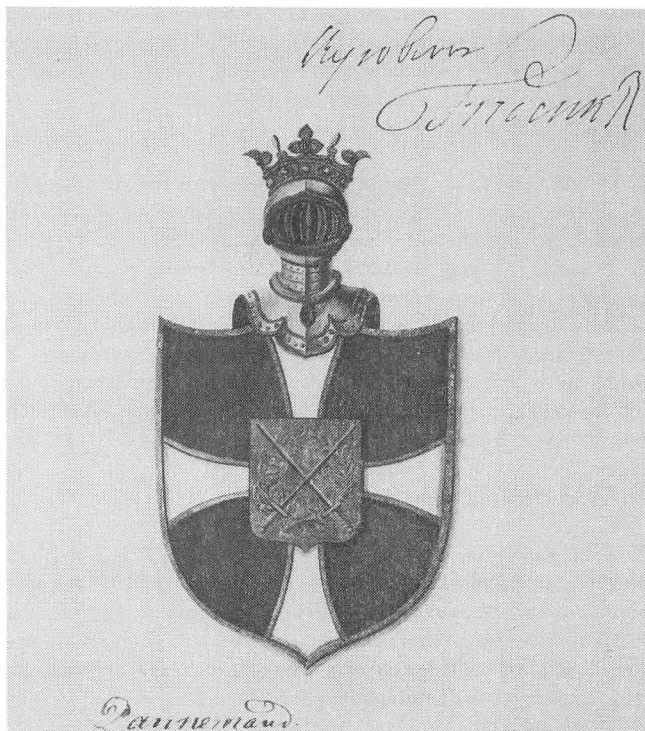
for de tidligere besiddere af baroniet Rosendal. I det kvadrerede skjold stammer 1. og 2. felt fra et 1749 udstedt adelspatent for faderen Edvard Londemann af Rosencrone, 3. felt er Kiærulf (baronens hustrus mor) og 4. felt Hielmstierne (baronens hustru). Han blev senere greve, se nr. 32. Approberet våbentegning, bilag i sagen. *Danske Kancelli A 124 nr. 3.*

Kat. nr. 32
Marcus Gerhard greve Rosencrone, 1783

32. 9/12 1783. Marcus Gerhard greve Rosencrone (1738-1811), udenrigsminister. Det friherrelige våben er bl.a. blevet forsynet med grevelige attributter. Han oprettede sammen med sin hustru Agnethe Maria Hielmstierne Den grevelige Hielmstierne-Rosencroneske Stiftelse. Approberet våbentegning (2/1 1784), bilag i sagen. *Danske Kancelli A 124 nr. 9.*

33. 2/12 1796. Charles baron Selby (1755-1823), agent, engelskfødt storkøbmand med interesser i bl.a. Vestindien og store kornforretninger med den franske republik. Han anbragte sine penge i jordegods, hvortil han indkaldte engelske arbejdere. En stamtavle, der godtgjorde hans engelske adel, udarbejdedes af det engelske heroldskollegium, College of Arms, med det viste skjold, hvortil i Danmark føjedes de to skjoldholdere, en engelsk bonde og en dansk matros. Indførsel i Christian VII's friherrelige patenter.
Danske Kancelli A 112.
34. 29/10 1802. Carl Philip baron Blixen Finecke (1749-1829), svensk general. Han blev dansk baron, da han erhvervede Dallund på Fyn. I det danske friherrevåben sattes Blixen-våbenet i hjerteskjoldet og Finecke-våbenet i 1. felt i et kvadreret skjold. Tegning af det svenske friherrevåben med forklaring på svensk, bilag i sagen.
Danske Kancelli A 124 nr. 12.
35. 1/1 1679. Deklaration om Christian Vs naturlige børn med Sophie Amalie Moth, grevinde af Samsøe. De fik navnet Gyldenløve. I 1. og 4. felt ses grevskabet Samsøes våben og i hjerteskjoldet det egentlige Gyldenløve-våben (første gang anvendt i våben for Christian IVs uægte søn Hans Ulrik Gyldenløve). På skjoldet hviler den fyrstelige Gyldenløve-krone. Indførsel i Christian Vs grevelige lensbog.
Danske Kancelli A 130, 1a.
36. 1/5 1682. Valdemar baron Løvendal (1660-1740), søn af Frederik III's uægte søn Ulrik Frederik Gyldenløve og Sophie Urne. 1. og 4. felt er inspireret af grevskabet Laurvigs våben. Indførsel i Christian Vs friherrelige patenter.
Danske Kancelli A 101.
37. 27/7 1787. Francois Xavier Joseph greve Danneskiold-Løwendal (1742-1808), fransk marskal. Han var 4/8 1786 blevet dansk greve. Hovedskjoldet er som baron Løvendals. Midterskjoldet stammer fra faderens ophøjelse i rigsgrevestanden 1741. Han var 1738 blevet russisk greve, og den hvide ørn i rødt er Polens våben (nådestegn). Hjerteskjold og navleskjold fra greverne Danneskiolds våben er lagt på det rigsgrevelige våben. På hovedskjoldet hviler Danneskiold'ernes fyrstelige krone. Våbenpatent.
Landsarkivet for Sjælland.
38. 4/2 1830. Frederik Wilhelm Dannemand (1813-88) og søskende, uægte børn af Frederik VI og Bente Ravsted, der 9/12 1829 havde fået navnet Dannemand og titel af oberstinde. Børnene adledes med

Kat. nr. 38
Frederik Wilhelm Dannemand og søskende, 1830

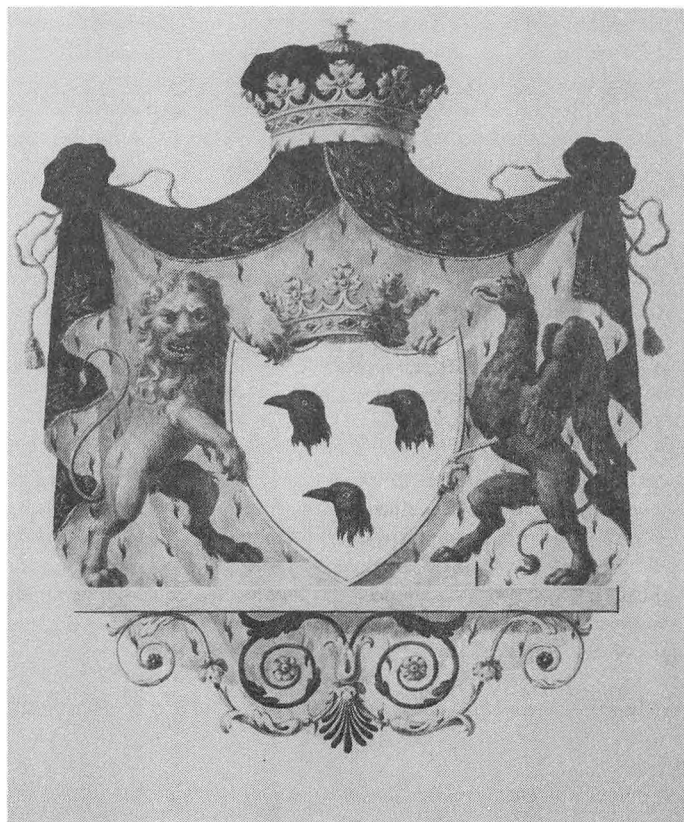
bl.a. Dannebrogskorset fra kongevåbenet. Frederik Wilhelm blev greve 3/10 1839. Approberet våbentegning (19/12 1829), bilag i sagen.

Danske Kancelli A 128 nr. 45.

39. 22/5 1829. Laurids Chr. Undall (1783-1861), kaptajn, inspektør ved Viborg tugt- og forbedringshus. Hans far Andreas Undall, der havde bedt om at få Norges løve i hjerteskjoldet, var blevet adlet 10/5 1777, men et patent udfærdigedes først på sønnens begæring, da denne ville indskrive sine døtre i Vemmetofte adelige jomfrukloster. Approberet våbentegning (30/7 1777), bilag i sagen.

Danske Kancelli A 128 nr. 34.

40. 30/4 1817. Joseph Louis Bruno David Serène d'Acqveria (1764-1853), generalkrigskommissær. Han var 1792 frivillig i den kgl. hær under hertugen af Bourbon og emigrerede 1793 til Danmark. Approberet våbentegning 3/5 1817, bilag i sagen.
Danske Kancelli A 128 nr. 17.
41. 12/6 1818. Elie Louis (fransk) greve Decazes hertug af Glücksbjerg (1780-1860), pair af Frankrig, fransk statssekretær og politiminister. For at han kunne indgå et standsmæssigt ægteskab i Frankrig, gjorde Frederik VI ham til dansk hertug. Det skete på forbøn af en slægtning, enkehertuginde Anna Caroline af Glücksborg. Den realpolitiske baggrund var et dansk håb om, at der med udnævnelsen ville komme skred i forhandlingerne om de erstatninger, som Frankrig skyldte Danmark fra Napoleonstiden. Et farvelagt kvadret skjold betegnes »Armoiries de M. le Cte de Caze«, et kobberstik er indsendt af hertugen, approberet våbentegning 30/9 1823, bilag i sagen.
Danske Kancelli A 126 nr. 20.
42. 27/4 1831. Charles greve de MacCarthy på St. Croix i Vestindien. Han var af irsk og fransk uradel og fik allerede 2/7 1816 rettigheder som dansk adelsmand med tilladelse til for sin person at føre den fra faderen arvede grevetitel. Patentet fra 1831 blev ikke indløst og derfor aldrig udleveret. Approberet våbentegning 14/7 1829, bilag i sagen. Kronen skulle ændres til en dansk adelskrone.
Adelsdiplomer.
Danske Kancelli A 128 nr. 36.
43. 31/5 1843. Edward greve Ferrall-Bourke (1811-68). Han var nevø af diplomaten Edmund greve Bourke, hvis enke fik udvirket grevepatentet. Approberet våbentegning 27/4 1843, bilag i sagen.
Danske Kancelli A 126 nr. 37.
44. 6/10 1851. Carl Joachim baron Hambro (1807-77), bankier og chef for handelshuset C. J. Hambro & Søn i London. Han blev baron som tak for de lån, han havde ydet den danske stat i 1850. Da han skulle indsende et forslag til våben, søgte han hjælp hos College of Arms, der leverede en tegning, bilag i sagen. Hovedskjoldets mærker havde C. J. Hambros far ført. Som baron ønskede Hambro udtrykkelig det danske flag som hjerteskjold. Indførsel i friherrelige patenter efter 1808.
Danske Kancelli A 115.
Justitsministeriet, 3. dept., journalsag 1851/D 648.

Kat. nr. 41

Elie Louis greve Decazes hertug af Glücksbjerg, 1823

45. 6/7 1774. Carl August Hardenberg-Reventlow (1750-1822), hannoversk kammerråd. Han skulle føre Reventlow-våbenet efter at have ægtet besidderinden af stamhusene Frisenvold og Krenkerup. Tegning med tre alternativer til våben, hvoraf det i midten valgtes (1. og 4. felt Hardenberg, 2. og 3. felt Reventlow), bilag i sagen. *Danske Kancelli A 125 nr. 8.*

46. 25/11 1842. Chr. Ludvig Johan Adolph Dormund greve Gersdorff-Hardenberg-Reventlow (død 1846). Han blev greve som følge af sit ægteskab med besidderinden af grevskabet Hardenberg-Reventlow. Hovedskjoldet og skjoldholderne med bl.a. preussiske nådesteg svarer til det våben, der fulgte med den preussiske fyrsteværdighed (1814). Bestemmelserne i de danske greveprivilegier medførte heraldiske justeringer af især hjerteskjold og hjelmtegn. Approberet våbentegning 7/7 1842, bilag i sagen.
Danske Kancelli A 126 nr. 36.
47. 15/1 1856. Simone Dominici greve Almaforte-Hardenberg-Reventlow (død 1864), sardinsk greve d'Almaforte. Han blev dansk greve på grund af sit ægteskab med besidderinden af grevskabet Hardenberg-Reventlow. Hun var gift 3 gange (jfr. nr. 46), og hvert ægteskab forårsagede ændringer i gemalernes navn, titel og våben. Indførelse i grevelige patenter efter 1808.
Danske Kancelli A 114.
48. 25/11 1885. Curt Ulrich Heinrich greve Haugwitz-Hardenberg-Reventlow (1816-88), preussisk kammerherre. Han blev dansk greve som følge af, at hans hustru havde tiltrådt besiddelsen af grevskabet Hardenberg-Reventlow. Af skjoldholderne stammer ridderen i rustning fra Haugwitz-våbenet og vildmanden fra Reventlow-våbenet. Originalpatent.
Landsarkivet for Sjælland.

Trykt i Rigsarkivet

Omstapets forside: Kat.nr. 21, Joachim Beck-Friis, 1733

Udstillingen er åben 22. august - 2. september 1980